

Tilsynsmal: 2025 - dyrevelferd og dyrehelse, svinehold, innendørs hold

Alle kravpunktene er obligatorisk å kontrollere

Kravpunkt	Regelverk	Utdyping kravpunkt	Utdyping i mal
Journalføring av helseopplysninger	Landdyrsporbarhetsforskriften § 15 Journalføring av helseopplysninger om storfe, sauer, geiter, svin, fjørfe, dyr av kamelfamilien, hjortedyr eller kaniner	Journalføring av helseopplysninger om storfe, sauer, geiter, svin, fjørfe, dyr av kamelfamilien, hjortedyr eller kaniner Helseopplysninger som skal journalføres. • Sykdommer og skader hos dyrene og mulig årsak. • Behandling av sykdommer og skader hos dyrene. • Mulig dødsårsak eller årsak til avlivning for dyr som dør naturlig eller avlives. • Det forebyggende helsearbeidet i anlegget. Helseopplysninger skal journalføres og følge dyret. Gjelder også næringsretta anlegg med rein og kanin.	
Smittevernplan	Dyrehelseforskriften § 32 Rutiner for smittevern	Har dyreholdet rutiner som sikrer godt smittevern i alle deler av driften? Smittevernplanen skal være skriftlig og skal oppdateres årlig. Har dyreholdet oppdatert smittevernplan som er tilpasset eget dyrehold? Er smittevernplanen kjent for alle som jobber på gården og følges planen i praksis? Krav til innhold i smittevernplan finnes i § 32.	Smittevernplanen bør blant annet ha informasjon om: - rutiner for hvordan dyr tas inn og ut av dyreholdet - rutiner ved livdyrkjøp, inkludert karenstid, egenerklæring og mulighet for oppstalling av dyr separat - rutiner for persontrafikk, inkludert bruken av smittesluse - rutiner for å hindre smitte fra egen og innleid arbeidskraft, inkl. karenstid ved utenlandsopphold og informasjon om forskrift om antibiotikaresistente bakterier hos svin - rutiner for håndtering av døde dyr, gjødsel og

			avfall - rutiner som sikrer fôrhygiene, inkl. sikring mot gnagere, ville fugler og insekter - rutiner som skal forebygge smittespredning via strø, redskaper og utstyr Er det samsvar mellom det som står i smittevernplanen og smittevern i praksis? Persontrafikk, smittesluse, føring/vanning osv. Smittevernplanen må tilpasses plasseringen av dyreholdet og smittesituasjonen rundt. For eksempel forekomst av villsvin i området.
Plikt til å hindre smittespredning ved liste 1- og 2-sykdom	Dyrehelseforskriften § 22 Driftsansvarliges plikter ved mistanke om eller påvisning av nasjonal liste 1- eller 2-sykdommer hos landdyr, reptiler, amfibier og sjøpattedyr	Driftsansvarlig har plikt til å fryse situasjonen ved mistanke eller påvisning av nasjonal liste 1- og liste 2-sykdommer. Relevante tiltak i artikkel 5 i 2020/687 (implementert i dyresykdomsbekjempelsesforskriften) skal iverksettes. Ved mistanke eller påvisning av nasjonal liste 2 sykdom skal tiltakene i dyrehelseforskriften § 22, 2. ledd iverksettes. Bekjempelse av sykdommer listeført i EU: Liste-A se dyresykdomsbekjempelsesforskriften. For B-sykdommer og C-sykdommer der det foreligger fristatus eller et utryddelsesprogram krever dyrehelseforordningen (hhv. artikkelene 72 og 76) at myndighetene sikrer at driftsansvarlige og andre relevante berørte fysiske og juridiske personer treffer tiltak for sykdomsbekjempelse for å forhindre spredning av nevnte listeførte sykdom fra rammede dyr, anlegg og andre steder som de har ansvar for, til andre dyr som ikke er rammet, eller til	Gjør driftsansvarlig bevisst på plikten han/hun har til å selv iverksette hensiktsmessige tiltak for å hindre eller begrense smittespredning dersom det er mistanke om liste 1- eller liste 2-sykdom i dyreholdet. Dette er en plikt uavhengig av om Mattilsynet er varslet eller har pålagt restriksjoner. Kontroller samtidig om driftsansvarlig er kjent med meldeplikten han/hun har ved mistanke om liste 1- og liste 2-sykdom.

		mennesker. Fattes vedtak: bruk hjemmel i 2020/687 når det angår EU A-sykdommer og B og C sykdommer med utryddelsesprogram og fristatuser.	
Forebyggende helsearbeid	Forskrift om hold av svin § 19 Forebyggende helsearbeid	Klauver, parasitter, liggesår etc	
Vann	Forskrift om hold av svin § 22 Fôr og vann	Alle svin skal til enhver tid ha tilgang på tilstrekkelige mengder drikkevann av akseptabel kvalitet. Både antall drikkenipler/drikkeanordninger og kapasiteten på dem, er av betydning. Hvor mye vann en gris har behov for, avhenger av omgivelsestemperatur, helsetilstand, førsammensetning og alder. Som en hovedregel vil det være tilstrekkelig med 1 drikkenippel per 5-7 dyr. Se også klagesaksavgjørelse på saksnummer 2017/200184. Se veileder på våre hjemmesider for informasjon om anbefalt kapasitet for drikkeanordningene: Forside/Dyr/Produksjonsdyr/Svin. Under avsnittet "Mer informasjon" finnes nedtrekksmenyen for veiledninger. Her ligger "Veileder om hold av svin"	Vær oppmerksom på at den faglige avklaringen som kom i løpet av svinekampanjen, ikke er helt korrekt. Den tar ikke hensyn til at dyrevelferdsloven krever at dyr også skal beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger. Vurderingen er god for hvordan dyra har det der og da, men altså ikke for om det er sannsynlig at alle grisene til enhver tid har tilgang på vann. Vannbøttesten har f.eks. vist seg å være dårlig egnet til dette formål. Grisene drikker først i de tilfeller der de er svært tørste og har hatt mangelfull vanntilgang over tid. På det tidspunktet har velferden vært utilfredsstillende en god stund. Se for øvrig fagstøtten som ble laget til denne kampanjen. Den ligger på hjemmesidene våre: Forside/Dyr/Produksjonsdyr/Svin/Dyrevelferd/Slik gjennomførte Mattilsynet tilsynskampanjen om velferd for svin.
Liggeplass	Forskrift om hold av svin § 8 Oppstalling - binger, gulv etc.	Alle svin skal ha tilgang på bekvem, tørr, ren og trekkfri liggeplass med passe temperatur. Det skal være tett gulv, djupstrø eller talle på liggeplassen, og arealet skal være så stort at alle dyrene kan ligge samtidig. Dyrene skal kunne legge seg, hvile og reise seg normalt. Svin skal ha separat	Mattilsynet har laget en animasjons video om strø. Denne omtaler også liggeplassen. Du kan finne den på YouTube. Bruk søkeordene "strø til svin"

		liggeplass og gjødselplass.	
Sykebinger	Forskrift om hold av svin § 8 Oppstalling - binger, gulv etc.	I bygninger for svin skal det være særskilte binger for syke dyr og dyr som trenger ekstra tilsyn. Sykebingene må bare benyttes til begrenset opphold, og de skal være så store at dyret lett kan snu seg rundt, med mindre veterinær anbefaler at dyret må stå i en trangere bing.	
Rikelig med strø i fødebinger	Forskrift om hold av svin § 25 Spesielle bestemmelser for purker og ungpurker	Kravet skal sikre at særlig ungpurkene, purkene og spedgrisene får gode liggeplasser ved hjelp av strø. Det skal brukes langt mer strø i fødebingene enn det som er minimumskravet for f.eks. slaktegris. I praksis betyr kravet at griser i fødebinger til enhver tid skal ha et relativt tykt og tett lag med strø å ligge på. Strølaget må dekke hele området som grisene ligger på, inkludert gulvet i fikseringsbåsene. Det må fylles på så mye strø og så ofte at kravet er oppfylt til enhver tid. Et tynt eller bare delvis dekkende strølag er tegn på at det ikke brukes rikelig med strø.	
Rote-materiale - svin	Forskrift om hold av svin § 21 Rotemateriale	For å være egnet, bør materialet ha følgende egenskaper: a) Være spiselig b) Kunne tygges på c) Kunne rotes i d) Være manipulerbart Materialet bør gis på en slik måte at: 1. det har vedvarende interesse 2. det er innenfor grisenes rekkevidde 3. det er nok materiale til alle grisene 4. det er rent og hygienisk.	Mattilsynet har laget en animasjons video om rotemateriale. Denne kan du finne på YouTube. Bruk søkeord "rotemateriale"

		For å oppfylle grisenes basale behov må aktivitets- og rotemateriale inneha alle egenskapene anført i punktene a-d, og gis i tråd med punktene 1-4. Det kan benyttes forskjellige materialer som alene eller til sammen sikrer at alle punktene er tilfredsstilt. "Veileder for tildeling av aktivitets- og rotemateriale for gris" ligger på Mattilsynets hjemmesider: Forside/Dyr/Produksjonsdyr/Svin. Under avsnittet "mer informasjon" finnes nedtrekksmenyen for veiledere. Der finner du rotematerial-veilederen.	
Tilsyn med dyr	Forskrift om hold av svin § 17 Tilsyn og stell	Svin skal ha daglig tilsyn. Hyppigere for nyfødte, sjuke, skadde og høgdrektige dyr. Dyra skal gis godt og regelmessig stell.	
Behandling av syke og skadde dyr	Forskrift om hold av svin § 18 Syke og skadde dyr	Syke og skadde svin skal straks behandles på forsvarlig måte. Veterinær ved behov. Isoleres i sykebinge hvis behov. Avliving hvis nødvendig	
Renhold	Forskrift om hold av svin § 20 Renhold	Godt renhold. Daglig utgjødsling (unntatt ved talle/djupstrø eller bingeløsninger med liggebåser). Strø i tilstrekkelige mengder for å holde dyrene tørre og reine. Reingjøring av dyr før innsett i fødebinger.	